प्रकाशक—
जैन युवक संघ,
घडीआली पोल,
वडोदरा.

आर्थिक सहायक—

मु. ३९ शमशेरपुर (ता. आकोला, जि० अहमदनगर)निवासी
जैन पंच.

वडोदरा.
लुहाणामित्र स्टिम प्रिन्टिंग प्रेसमां
अंबालाल वि. ठक्करे प्रकाशकने माटे
छाप्युं. ता. १५-६-३७.

जीवन-हितम् ।

On the Way Beneficial to Life

By

Nyayavisharada Nyayatirtha
Muni Maharaja Nyayavijayaji

Translated into
English and Gujarati
By
the same author
May, 1937.

Foreword

" God sent his Singers upon earth
With songs of sadness and of mirth,
That they might touch the hearts of men
And bring them back to heaven again. "

[*Longfellow*].

Muni Mahārāja Nyāyavijayaji is one of the greatest of the Jaina monks,- he is a singer sent on earth by God, with a view that he might rouse the dozing and yawning society, which has been becoming a ghost of modern civilization, to a sense of duty and religion, by pouring down in its ears the sweet and holy tunes of music from the lyre of his non-sectarian religious preaching

Jivana-Hitam is one of the lustrous jewels, presented by Muni Shree Nyāyavijayaji to the public in general The sweet Sanskrita verses, composed by Munishri himself, have an inscrutable magic about them, which secretly guides us on to the path advantageous to our life's glorification. Who can ever

forget the verses on the female-education and on Brahmacharya ? As far as my personal experience goes, these verses have left on my youthful brain a permanent and lasting impression, which the dirt of modern civilization will never be able to brush off

The westernizing modern society is right on the way to its decline It is only through the wide circulation of such non-sectarian religious preaching, that we may ever hope for its rise, through the misty atmosphere of this western civilization, unwittingly and unwarrantedly trying to meet the East, which has a glorious civilization and a luminous culture of its own

Highly inspiring indeed is this little book Jivana-Hitam, and I earnestly request all young men and women of India to go through and study it sincerely and conscientiously and to learn by heart some of the magical verses, if possible This little book will surely serve as a pocket dictionary not of the words of language, but of the words of the right religion

I feel myself fortunate enough, to first come in contact, though accidently, with this

great and good Jaina Muni, a few days ago. He is, though great and learned, social beyond measure with all. He has an absorbent personality about him; and his ever laughing face charms both young and old, great and small. His motto in life seems to be, " Plain living and high thinking. " Unfathomable indeed is his learning and marvellously inspiring indeed is his preaching, which is perfectly non-sectarian, and which embraces in full measure all religions of the world.

Before now, Munishree Nyāyavijayaji had published many religious books, some among them stand on as high an altar as do the Bhagawad-Geetā and the Rāma-Geetā of the Hindus.

I would like all persons and especially my young brethren of India to study the philosophy of this great Jaiua Muni, because-

" Religion, if in heavenly Truth attired,
Needs only to be seen to be admired. "

[*Cowper*].

Mohanlal B. Shah, B. A.,
Soni Faliā, **Kadod,**
(Dist Surat). 19 th May,'37.

Preface

Every one longs for happiness and strives his best for it The world appears however unhappy except a very few in it. How is it that the world is miserable in spite of its efforts for happiness ? This question is very easy to be solved It is a distinct matter that a desired object is inaccessible, or difficult to be attained, unless proper means are secured Desired objects require proper requisites to be fulfilled If we wish for happiness, if we desire to make ourselves really happy, we should at first realize the way to its attainment But it must be borne in mind that only realization or perception of means will not be sufficient Nothing can be accomplished by means of only knowledge Knowledge should be put into practice. then and then only the desired object can be attained If we compare our life to a vehicle, it wants indispensably the two wheels knowledge and practice. Then its progress is possible, not otherwise so

we should, in short, understand that the key of success or rise lies in the co-operation of right knowledge and right conduct

We should now know as to the above question that will-power, proper perseverance, honesty and good character-these requisites unfailingly lead to happiness These are the only means upon which our happiness-true happiness is dependant This is the very truth which is a redeemer of us, in case we resort to it It is the only way which leads us forward high and high, and takes in a regular manner to a high spirit, a *higher path and the highest point, on reaching* which a man becomes able enough to accom plish his supreme welfare, to reach the highest summit of spiritual elevation.

These original Sanskrita *verses* I *composed* about six years ago, which were immediately published by the Jaina Yuvaka Sangha, Baroda, with the Gujarati translation This is the second edition of that tract with the addition of the English translation

In the three parts this brochure gives

such advice as may be useful to all In the first part is explained the universality of Dharma, which deserves to be attended to, especially during the time made turbulent by the quarrels of the religionists who consider their religions to be diverse and mutually opposite Dharma, really speaking, is one and the same in its real nature, and equally beneficial to the whole universe. The ruling-systems of the diverse rulers or kings of diverse states may be diverse, but God is not so, He is one (from an aspect†), then how is it that His ruling

† Let me here consider awhile from the aspect of Jainism .—

Though the emancipated souls endowed with infinite knowledge, infinite power and infinite bliss, who are innumerable, are all Gods, never-the-less they all, in the disembodied state, are so combined or merged mutually as do water and water or light and light. From this point of view to call them as one (one God) is not objectionable. If we consider the case of the embodied omniscient who are entirely equal to the disembodied souls in the manifestation of knowledge, power and purity, the souls of them are all pure and perfect alike So, from this stand-point, if they also are called as one God, it too may be congruous

or advice which is called Dharma, may be diverse ?

This *truth, I believe, being properly* understood, all religious quarrels should have to cease in the long run

In the second part there is described in a nut-shell the importance of the first Ashrama (Brahmacharya Ashrama) which is the foundation of the remaining Ashramas, which is the source of joy of life and which is the cause *of elevation worldly as well as* spiritual

And in the last part, is poured inspiration for the *cause of the social uplift*

May the reader gain some impression from this booklet !

May, 1937 Nyayavijaya

પ્રસ્તાવના

આ સંસ્કૃત શ્લોકોની દ્વાત્રિંશિકા મેં છએક વર્ષ ઉપર બનાવી હતી, અને તેજ અરસામાં વડોદરાના શ્રી જૈન યુવક સંઘ તરફથી ગુજરાતી અર્થ સાથે પ્રકટ થઇ હતી. આ તેની બીજી આવૃત્તિ છે, અને તેમાં અંગ્રેજી અનુવાદનો એક વધુ ઉમેરો થાય છે.

આ પુસ્તિકાનું પ્રથમ પ્રકરણ ધર્મની સાર્વભૌમતા સમજાવે છે, બીજું, પ્રગતિની દિશામાં પ્રબોધન કરે છે અને ત્રીજું, કર્મ-ભૂમિના મેદાનમાં ઝુકી પડવાની પ્રેરણા રેડે છે.

વિષય સંક્ષિપ્ત પણ સ્પષ્ટ છે, અને સ્થળ બહુ ટૂંકું છે, એટલે અહીં પ્રસ્તાવનાને અવકાશ મળવાનું રહે તો નહિ. એમ છતાં, ધર્મની સાર્વભૌમતા પર, કે જે આ ટ્રેક્ટના પ્રથમ અંશનો વિષય છે, કંઇક વિવેચન, ઔચિત્યનું અતિક્રમણ ન થવા દઇને જો અહીં અપાય તો તેટલા પુરતું પણ વાચન અસંગત કે અઘટિત ન થતાં ઉપયુક્ત થશે, અને સાથે જ, પ્રસ્તાવનાની રીત પણ જળવાશે એમ વિચાર આવ્યો, જેના પરિણામે, વાચક પુસ્તિકામાં પ્રવેશ કરે તે અગાઉ તેને આ પ્રાસ્તાવિક અવતરણ પણ મળી રહે છે અસ્તુ.

એ વાત તો ખુલ્લી જ છે કે, મનુષ્ય માત્રને, પ્રાણી માત્રને સુખ જોઇએ છે. એજ તેનું એક માત્ર મુખ્ય અને અન્તિમ ધ્યેય છે. એની પ્રાપ્તિની ભાવનામાંથી જ ધર્મ-ભાવના જાગૃત થઇ છે. દુનિયાના સર્વ ધર્મો જગતને સુખ આપવા માટે પોતાનું અસ્તિત્વ જતાવી રહ્યા છે. દરેક ધર્મ તેની ઉપાસના કરવામાં સુખ-શાન્તિનો લાભ થવાનું ઉદ્ઘોષે છે. આમ છતાં આપણે સ્પષ્ટ જોઇએ છીએ કે, ધર્મના ઝઘડાઓએ દુનિયાનું વાતાવરણ કેવું ડોળી મૂક્યું છે.

વિચાર કરવાની વાત છે કે સુખ શાન્તિના ઉદ્દેશે નિકળેલા યા પ્રસરેલા ધર્મ-માર્ગોથી દુનિયાની સુખ-શાન્તિમાં વધારો થવો જોઇએ કે ઘટાડો થવો જોઇએ ! એક સંસ્થાનો જે ઉદ્દેશ હોય, તે એક સંસ્થાથી જેટલો સધાય, તેના કરતાં તે ઉદ્દેશવાળી અનેક સંસ્થાઓથી તે વધારે સધાય એ ખુલ્લું છે. ત્યારે પ્રશ્ન એ થાય છે કે, સુખ-શાન્તિનો પ્રચાર કરવા નિકળેલા ધર્મના આટઆટલા પંથોથી સુખ-પ્રાપ્તિને બદલે આટલી અશાન્તિ કેમ ? શાન્તિ-પ્રચારને બદલે આટલો અશાન્તિ-પ્રચાર કેમ ? ઉંડું તપાસતાં જોઇ શકાશે કે, સુખ-શાન્તિના પ્રચારની પવિત્ર ભાવનાને બદલે ધર્મ-પંથની પાછળ સંકુચિત સામ્પ્રદાયિક વાતાવરણ વધારે ફેલાયલું હોય છે, એનું જ એ પરિણામ આવે છે કે, સુખ-શાન્તિનો સાચો પ્રચાર કરવાનું એક બાજુ રહી જાય છે અને મુખ્યત્વેન મજહબી વ્યામોહ મજહબી મહિમા વધારવાના રસમાં માણસને ખેંચી જાય છે. આવી સ્થિતિ જ્યાં પ્રવર્તતી હોય, તે ધર્મોથી જગતને ખરી સુખ-શાન્તિ સાંપડવી અશક્ય છે. આવી મનોદશાવાળા ધર્મો કે સમ્પ્રદાયો જેટલા વધારે સંખ્યામાં હોય, તેટલી વધારે, દુનિયાને, શાન્તિ નહિ, પણ અશાન્તિ સાંપડે એ ખુલ્લું છે.

લોકોમાં વાસ્તવિક જ્ઞાન-શિક્ષણ બહુ ઓછું છે. અને ધર્મના " ઠેકેદારો " ભોળી પ્રજાની અજ્ઞાન દશાનો ગેરલાભ લઇ પોતાની એકહથ્થી સત્તાના વૈભવનો ભોગવટો સાચવી રાખવા તે ભોળાઓને પોતાના સમ્પ્રદાયના ' સાંકડા ઓરડામાં જ ' પૂરી રાખવાના પ્રયત્નો સેવી રહ્યા હોય છે. જગતમાં સુધારા જેમ પંડિતોએ કર્યા છે, તેમ બગાડા પણ તેમનાથી થયા છે. થોડી-ઘણી પંડિતાઇના બળ પર પોતાના " વાડા " ના માણસોને આંજી-ભોળવી-બ્હેકાવીને તેમને તેમાં ને તેમાં જ ગોંધી રાખવાની તેમની મનોદશા હોય છે. એટલે આવા " પંડિતો " યા ધર્મના " ઠેકેદારો " થી પ્રજાના

આધ્યાત્મિક વિકાસનાં દ્વાર રૂંધાઇ જાય છે. ધર્મના “ ઠેકેદારો ”ની આવી સંકુચિત વૃત્તિઓ, વિવેકવિહીન સ્થિતિચુસ્ત મનોદશાઓ અને સ્વાર્થપૂર્ણ વાસનાઓ જ ધર્મ–જગતમાં બખેડા વધારી મૂકે છે અને પ્રજામાં અશાન્તિનો ઉકળાટ ફેલાવે છે. આના પરિણામે એ બને છે કે, ભાવનાવાદી વર્ગ ઉશ્કેરાઇ જાય છે, તેમને ધર્મ–સંસ્થા તરફ ચીઢ ચડે છે અને તેમનાં ઉકળી ગયેલાં માનસ “ ધર્મને ” જ દુનિયાની અશાન્તિ અને દુર્ગતિનું મૂળ સમજવા લાગે છે. **રૂસમાં લેનિને** કહ્યું હતું કે “ ધર્મ લોકોને માટે અફીણ સમાન છે. ‘ ધર્મ ’ દ્વારા મનુષ્યસમાજ પર ઘોર આધ્યાત્મિક અત્યાચાર થાય છે અને અનિષ્ટ ફેલાય છે.” હિન્દુઓનું રાજ્ય હતું ત્યારે એક વખતે તેમણે ધર્મના ઝનૂની નશામાં બૌદ્ધો પર ત્રાસ વર્તાવવામાં મજા ભોગવી હતી. **ઔરંગઝેબ**ના ધર્મ–ઝનૂને **ગુરૂગોવિંદસિંહ**ના બે સુકુમાર બાળકોને જીવતા જ દીવાલમાં ચણી દીધા હતા. સન્ ૧૫૫૫ માં ઇંગ્લેન્ડની શાસિકા “ મેરી, ” જે ધસાઇ ધર્મના પુરાણા ઉસૂલોને માનવાવાળી કેથોલિક હતી, તેણીએ ધર્મઝનૂનના ઘોર આવેશમાં પરિવર્તનવાદી પ્રોટેસ્ટન્ટોને ધર્મદ્રોહી સમજી લુથર, રોજર્સ, ફેરાર, ક્રેનમર, લેટિમર તથા રિડલે વગેરે મુખ્ય મુખ્ય પ્રોટેસ્ટન્ટ નેતાઓને ધગધગતી આગમાં હોમાવી દીધા હતા. આ તો એક દિશામાત્ર છે. ધર્મના ઝનૂની નશાએ દુનિયામાં જે કાળો કેર વર્તાવ્યો છે, જે ભયંકર અત્યાચાર ચલાવ્યા છે તેનું જ્યારે જ્યારે સ્મરણ થઇ આવે છે, ત્યારે હૃદયની વેદના ફરી ફરી જાગૃત થાય છે. આવી ઝનૂની નશાખોર અસર જે કોઇ ધર્મમાં થોડી ઘણી ઘુસવા પામે છે, પછી તે “ ધર્મ ” પવિત્ર રહેતો નથી અને જગતને લાભકારક નિવડતો નથી. આવી ઝનૂની ઝઘડાખોરીના કારણે લોકોને “ ધર્મ ” પર તિરસ્કાર છૂટે છે અને આપણે સગી આંખે જોઇ રહ્યા છીએ તેમ, આજે મનુષ્યોનાં હૃદય ધર્મ પરથી ખસતાં જાય છે, ખસી રહ્યાં છે.

ત્યારે ધર્મ એ વાસ્તવમાં શી વસ્તુ છે ? એ પ્રશ્ન સ્હેજે ઉભો થાય છે. અને એના ખુલાસા પર જ ધર્મની ઉપયોગિતાનો ખુલાસો અવલંબિત છે.

ધર્મ એ વસ્તુતઃ હૃદયની અથવા જીવનની વસ્તુ છે. કોઇ પણ માણસને એક ધર્મમાંથી બીજા ધર્મમાં ફેરવવો એ એક વાત છે, અને એના જ ધર્મમાં એને રહેવા દઇ એને ધર્મનાં શુદ્ધ તત્ત્વોનો અનુગામી બનાવવો એ એક વાત છે. કોઇ પણ માણસ પોતાના ધર્મમાં રહી બુરાઇ અને પાપોને છોડે અને સદાચારના પંથે ચાલે તો જરૂર પોતાનું આત્મકલ્યાણ સાધી શકે છે. સામ્પ્રદાયિક મોહને વશ થઇ, બીજાઓને પોતપોતાના **સમ્પ્રદાયના ઝભ્ભા પહેરાવવાનું** જ્યારે વધી પડે છે, ત્યારે પ્રજાના શાન્તિમય જીવન પર અશાન્તિનાં વાદળ ઘેરાવા મંડે છે. સાચી વાત તો એ છે કે સમ્પ્રદાયના ઝભ્ભા પહેરાવ્યા વગર કોઇને સાચા પુણ્ય પથ પર શું નથી લાવી શકાતો ? દાખલા તરીકે, કોઇ પારસી કે મુસલમાન ભાઇ પોતાના મજહબમાં રહીને માંસાહારાદિ બદીઓને છોડે અને અહિંસા, સત્ય, સંયમ, અનુકમ્પા, પરોપકાર અને સેવાભાવના પવિત્ર પંથે ચાલે તો તે પોતાનું આત્મકલ્યાણ શું નહિ સાધી શકશે ? જરૂર સાધી શકશે. ધર્મનું સાધન ધર્મના સિદ્ધાન્તોને અનુસરવામાં છે, નહિ કે તે સિદ્ધાન્તોથી વિરુદ્ધ જવામાં. આક્ષેપ–વિક્ષેપ, ધાંધલ કે મારામારી એ ધર્મના સિદ્ધાન્તોથી સ્પષ્ટ જ વિરુદ્ધ છે. માટે એ ધર્મ નથી. એથી એ સ્પષ્ટ છે કે, ધર્મ માટે એમાં પડનાર ધર્મ નથી કરતો, પણ અધર્મ કરે છે. એટલી એક મુદ્દાની વાત બરાબર સમજી જવાય તો મજહબી બખેડાઓ ઉભા થવા ન પામે એ નક્કી વાત છે. પ્રજાકીય શાન્તિનો ભંગ કરવામાં ધાર્મિક સંકુચિતતાનો આવેશ બહુ જબરદસ્ત ભાગ લે છે એ વાત જેટલી ખુલ્લી છે તેટલી જ ખેદજનક પણ છે. ધર્મના મૂળ સિદ્ધાન્તો આત્મજીવન સાથે સંબંધ ધરાવે છે એટલે ધર્મનો મૂળ માર્ગ દુનિયાભરને સારુ એક જ છે. એ વસ્તુ સમજાય તો જગતભરમાં મૈત્રી ફેલાય અને જીવનમાં શાન્તિ પથરાય એમાં શક નથી.

ન્યાયવિજય

जीवन-हितम् ।

Jivana-Hitam

On the Way beneficial to life

I

सार्वधर्मः

The Universal Religion

The source of misery is ignorance whereby living beings are infatuated. One desirous of happiness can destroy it by virtue of the company of the good.

दुःखस्य मूलमज्ञानं
तेन मुह्यन्ति जन्तवः ।
सत्संगतः सुखाकांक्षी
समुच्छेत्तुं तदर्हति ॥ १ ॥

દુ:ખનું મૂળ અજ્ઞાન છે. એથી જીવો મુંઝાય છે. જેને સુખની આકાંક્ષા છે તે સત્સંગથી તેને (દુ:ખમૂળને) ઉચ્છેદી શકે છે.

One must necessarily obtain or direct his efforts towards the essential knowledge as to what is duty, without which, the heaps of knowledge of all the scriptures are fruitless

आवश्यकमुपासीत
ज्ञान कर्त्तव्य-गोचरम् ।
यद् विना सर्वशास्त्राणा
निष्फला ज्ञानराशय ॥ २ ॥

કર્તવ્ય વિષેનું જ્ઞાન એજ ખરૂં જ્ઞાન છે. તે પ્રાપ્ત કરવાની જરૂર છે. તે વગર સર્વ શાસ્ત્રોના મોટા જ્ઞાન-ઢગ પણ નિરર્થક છે.

Even such learned men who aspire or strive for emancipation or salvation, through the influence of evil sectarian obstinacy, blacken their mentality and consequently go astray.

मुमुक्षवोऽपि विद्वांसः
साम्प्रदायिकदुर्ग्रहात् ।
क्लिष्टचेतःपरीणामी-
सन्तो गच्छन्ति कापथम् ॥ ३ ॥

મુમુક્ષુ પણ વિદ્વાનો સામ્પ્રદાયિક દુરાગ્રહમાં પડી જઈ પોતાની મનોવૃત્તિને કષાય–કલુષિત બનાવે છે, અને પરિણામે ઉંધે રસ્તે ચઢી જાય છે.

One should be desirous of knowledge (of truth), quiet as well as impartial (free from evil obstinacy), having kept off bigotry which obstructs true Light and brings on passionate blackness.

तमपास्य सदालोक-
गेधि-कालुष्यकारिणम् ।
जिज्ञासु-शान्त-मध्यस्थ-
वृत्तिना भाव्यमात्मना ॥ ४ ॥

સામ્પ્રદાયિક દુરાગ્રહ સત્યાલોકને આવરનાર છે તેમજ મનોવૃત્તિને કલુષિત બનાવનાર છે. માટે તેને દૂર કરી જિજ્ઞાસુ, શાન્ત અને મધ્યસ્થ વૃત્તિના બનવું જોઇએ.

It is very easy to know what Dharma in its real nature is. It is-developing all-pervading love, doing acts beneficial to others and cultivating the virtue of tranquillity.

तत्त्वं धर्मस्य सुस्पष्टं
मैत्रीभावविकासनम् ।
परोपकारनिर्माणं
शमवृत्तेरुपासनम् ॥ ५ ॥

ધર્મનું તત્ત્વ તો સુસ્પષ્ટ છે, અને તે મૈત્રીભાવનો વિકાસ, પરોપકારી વર્ત્તન અને શમવિભૂષિત વૃત્તિ.

The wise who follow these religious tenets, even though they are followers of diverse creeds, never quarrel for the reason of sectarian differences.

इत्थं धर्ममुपासीना
मतान्तरगता अपि ।
न सन्तः कलहायन्ते
धर्मभेदनिबन्धनम् ॥ ६ ॥

આ રીતે ધર્મોપાસક સજ્જનો ગમે તે સમ્પ્રદાયના અનુયાયી હોય, છતાં સમ્પ્રદાયભેદ અથવા ધર્મભેદના કારણે અન્ય સમ્પ્રદાયવાળા સાથે વિરોધવૃત્તિ રાખતા નથી.

Religious rituals are different in diverse religions. They cannot be of one and the same type. The wise devoted to the subjugation of passions, obtain the spiritual welfare in spite of the performance of different rituals.

ऐकरूप्यं न सर्वत्र
कर्मकांडेषु सम्भवि ।
लभन्ते तद्विभेदेऽपि
श्रेयः प्रशमवृत्तयः ॥ ७ ॥

કર્મકાંડ (ધાર્મિક ક્રિયાકાંડ) બધે ભિન્ન ભિન્ન જ હોય, એકરૂપ હોઇ શકે જ નહિ. જેઓ શમસાધનમાં પ્રયતમાન છે, તેઓને તેમના કલ્યાણસાધનમાં તેમનો ક્રિયાભેદ આડે આવતો નથી. બલ્કે તેમની ભિન્ન રીતની પણ ભાવભીની ક્રિયા તેમના ઉદ્દેશ્યને પોષક બની રહે છે.

Good thought and good conduct is the true and eternal Dharma, without which all means to the desired end, lose their true character as the means.

सद्विचार-सदाचारौ
धर्मः सत्यः सनातनः ।
सर्वं यद्व्यतिरेकेण
साधनं स्यादसाधनम् ॥ ८ ॥

સદ્‌વિચાર અને સદાચરણ એ વસ્તુતઃ સત્ય સનાતન ધર્મ છે. એ ખરૂં તત્ત્વ જો વિદ્યમાન ન હોય તો સાધન સાધન ન રહે, સાધનનું સાધનબલ લુપ્ત થઈ જાય, સાધન બાધનરૂપ બની જાય.

Indeed, in this path of Dharma, whence can there be the possibility of injury (Hinsā) and the like, and indulgence in worldly pleasures and inclination to do harm to others ?

धर्मवर्त्मनि खल्वत्र
कुतो हिंसादिसम्भव ? ।
कुतो विषयलाम्पट्य ?
कुतोऽन्याऽहितभावना ? ॥ १ ॥

આ ચોખ્ખો ધર્મમાર્ગ છે. તેમાં હિંસા વગેરેનો તો સંભવ હોય જ ક્યાંથી ? વિષયલાંપટ્ય અને પરાપકારભાવનાનું પણ તેમજ.

Non-injury (to living beings), truthfulness, non-stealing, celibacy and non-covetousness–these constitute Dharma, universally respected and applicable to all, as approved of by the saints

अहिंसा सत्यमस्तेयं
ब्रह्मचर्यमलोभता ।
एष धर्मो जगन्मान्यः
सार्वभौमः सतां मतः ॥ १० ॥

અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય અને નિર્લોભતા એ શિષ્ટસમ્મત જગન્માન્ય સાર્વજનિક ધર્મ છે.

II

...ोधनम्

ing to Progress

The system of the four orders (Āshramas) is propounded for the good of the people, wherein the first is Brahmacharyāshrama-the order of Brahmacharya, which is the prop of life.

प्रख्याता लोकलाभाय
चतुराश्रमपद्धतिः ।
ब्रह्मचर्याश्रमस्तत्र
जीवनाधार आदिमः ॥ १२ ॥

લોકના લાભ માટે ચાર આશ્રમોની પદ્ધતિ બતાવવામાં આવી છે. તેમાં પ્રથમ બ્રહ્મચર્યાશ્રમ છે જે જીવનનો આધાર છે.

In the first order one should lead a good student life in the company of the good, observing the rules of celibacy untouched by any misconduct i. e., avoiding misconduct.

दुर्वृत्तिपरिहारेण
ब्रह्मचर्यपुरस्सरम् ।
विद्याधीतिं सतां सङ्गे
कुर्यादादिम आश्रमे ॥ १४ ॥

પ્રથમ આશ્રમમાં સત્સંગના આશ્રય નીચે સદાચરણપૂત વિમલ બ્રહ્મચર્યની ચર્યા સાથે વિદ્યાધ્યયન કરવામાં આવે છે.

In the first order of life, one should elevate physical, mental and spiritual powers under the high influence of the exalted atmosphere of the order.

शारीरीं मानसीं शक्तिं
शक्तिमाध्यात्मिकीं तथा ।
नयेदुत्कर्षमुच्चैन
ब्रह्मचर्याश्रमौजसा ॥ १५ ॥

બ્રહ્મચર્યાશ્રમના ઉચ્ચ બલશાલી વાતાવરણમાં મનુષ્યે પોતાની શારીરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક શક્તિને ખિલવવી જોઇએ.

By the regular observance of the rules of this order, people become physically strong, of firm and fearless mind, lustrous and of brilliant intellect.

बलवद्देहसम्पन्ना
दृढनिर्भयमानसाः ।
तेजस्विनः स्फुरत्प्रज्ञा
अस्माज्जायन्त आश्रमात् ॥ १६ ॥

આ આશ્રમમાંથી બલવદ્દેહસમ્પન્ન, દૃઢ–નિર્ભય–મનોધારક, તેજસ્વી અને પ્રજ્ઞાશાલી વ્યક્તિઓ તૈયાર થાય છે.

This order (Brahmacharyāshrama) is described as endowed with all auspiciousness, and as the source of all blessings and of all progress.

सर्वमंगलसम्पन्नः
सर्वकल्याणकारणम् ।
सर्वोन्नतीनामाधारो
ब्रह्मचर्याश्रमो मतः ॥ १७ ॥

વિશેષતઃ આ આશ્રમને સર્વમંગલસમ્પન્ન, સર્વકલ્યાણકારણ અને સર્વ ઉન્નતિનો આધાર જણાવે છે.

He who has properly observed this great order, has undoubtedly surpassed even a conqueror of a great fort.

आश्रमोऽयं महान् :येन
यथावत् परिपालित: ।
महादुर्गविजेताऽपि
तेन खल्वधरीकृतः ॥ १८ ॥

આ મહાન્ આશ્રમનું જેણે બરાબર પાલન કર્યું છે તે ખરેખર મહાન્ દુર્ગના વિજેતાથી પણ ચઢીયાતો વિજેતા છે.

It is highly necessary to propagate education and power amongst girls too as in boys, since they are to be mothers in future.

विद्याशिक्षणशक्तीनां
कन्यास्वपि विकासनम् ।
परमावश्यकं पुवद्
भाविन्यस्ता हि मातरः ॥ १९ ॥

જ્ઞાન-શિક્ષણ અને શક્તિ જેમ પુરુષોમાં, તેમ કન્યાઓમાં પણ વિકસાવવાની જરૂર છે. કેમકે તેઓ ભવિષ્યની માતાઓ છે.

Properly educated, well-trained, well--mannered and noble-minded—they illuminate home when they attain the status of house-wives.

❧

ज्ञानशिक्षणसम्पन्नाः
सुशीलास्ता महाशयाः ।
आरुह्य गृहिणीस्थानं
द्योतयन्ति गृहांगणम् ॥ २० ॥

❧

જ્ઞાનશિક્ષણસમ્પન્ન અને શીલસૌન્દર્યશાલિની એવી એ મહાશયાઓ જ્યારે ગૃહિણી–પદ પર આરૂઢ થાય છે, ત્યારે ખરેખર પોતાના ગૃહાંગણને દીપાવે છે.

Such mothers can train their children far better than even a hundred of teachers.

ईदृशो मातरो दातुं
शिक्षणं निजसन्ततेः ।
समर्थास्त्वधिकत्वेन
शिक्षकेभ्यः शतादपि ॥ २१ ॥

આવી માતાઓ પોતાની સન્તતિને શિક્ષણ આપવામાં સો શિક્ષકો કરતાં પણ વધુ સમર્થ નિવડે છે.

What to talk of the rise of the society that glitters by the lustre of such young men and young women ?

ईदृशां युवकानां च
युवतीनां च तेजसा ।
उज्ज्वलस्य समाजस्य
किं ब्रूमोऽभ्युदयश्रियम् ! ॥ २२ ॥

આવા યુવકો અને આવી યુવતિઓના તેજથી જે સમાજ ઉજ્જ્વલ છે તેના અભ્યુદયનું શું કહેવું !

Oh firm-minded men, do get up promptly, driving away your sluggishness, to uplift with all the efforts, the society which is drifting towards degradation !

उत्तिष्ठध्वमये धीरा !
निद्रामुत्सार्य सत्वरम् ।
अधोगतिमुखीं जातिं
समुद्धर्तुं प्रयत्नत ॥ २३ ॥

ઓ ! ધીરો ! નિદ્રાને ઉડાવો ! જલ્દી ઉઠો ! અને અધોગતિ તરફ ઘસડાતી જતી પ્રજાના ઉદ્ધાર માટે પ્રયત્નસહ બહાર આવો !

III

प्रेरणा

Inspiration

Having lifted high the banner of Brahmacharya, come out for work; and move the people sleeping and slothful, by your roaring emanating from the soul.

ब्रह्मध्वजं गृहीत्वोच्चै-
र्बहिरागच्छ । कर्मणे ।
आन्दोलय । प्रजाः सुप्त-
प्रमत्ता आत्मनादतः ॥ २४ ॥

ઓ ! વીર ! બ્રહ્મ-ધ્વજને ઉંચે ઉઠાવીને બહાર આવ ! કર્મક્ષેત્રમાં ઉતર ! અને સુપ્ત-પ્રમત્ત પ્રજામાં તારા અન્તર્નાદથી આન્દોલન મચાવ !

To please the people and to speak the truth are mutually antagonistic. Proclaim the truth every where even at the sacrifice of your renown.

लोकप्रसादनं सत्य-
भाषणं च विरोधिनी ।
आहुत्यापि यशोवाद
सत्यं सर्वत्र घोषय ॥ २८ ॥

લોકોને ખુશી રાખવા અને સાચું કહેવું એ બે નહિ બને. તારી યશઃકીર્તિના ભોગે પણ બધે સત્યની ઘોષણા કર !

Oh good one ! do not be afraid of the public scandal. Keep yourself contented taking it to be a cry of the people who have been administered a bitter medicine.

न भेतव्यं न भेतव्य-
मयि ! लोकापवादतः ।
तुष्य मत्वा तमाराटिं
कटुकौषधपायने ! ॥ २६ ॥

ઓ ! બહાદુર ! લોકનિન્દાથી નહિ ડર ! લોકોની નિન્દાને એમ સમજ કે કડવું ઔષધ પીવરાવતાં તેઓ રાડ નાંખી રહ્યા છે, અગર એમ સમજ કે લોકો કડવું ઔષધ પીને નિન્દારૂપી ઓકારી કરી રહ્યા છે, અને એમ સમજી સન્તોષ રાખ. (અને શુદ્ધ વૃત્તિથી તેમના ભલા માટે સેવાકાર્ય બજાવતો જા !)

You have come into human life ! Think well who you are ! you are a man, you are a wise person ! Then understand what is your duty. Even animals do eating, drinking etc. .

ॐ

समागतोऽसि मानुष्य
पुरुषोऽसि ! सुधीरसि !
विजानीहि स्वकर्त्तव्य
भुञ्जते पशवोऽपि हि ॥ २७ ॥

ॐ

તને માનુષિક જીવન મળ્યું છે, તું પુરુષ છે, સુજ્ઞ મનુષ્ય છે. તારૂં કર્ત્તવ્ય સમજ ! ભોગ તો પશુઓ પણ ભોગવે છે.

Look at the society, the temple of Dharma, being decayed, and think over what is your essential duty with respect to it !

क्षीयमाणमवेक्षस्व
समाजं धर्म-मन्दिरम् ।
आवश्यकं च कर्त्तव्यं
तव तत्र विचारय ! ॥ २८ ॥

સમાજ ધર્મનું મન્દિર છે. એની ક્ષીયમાણ દશા તરફ નજર કર ! અને તેના સંબંધમાં તારી ફરજ શું છે, તારું કર્ત્તવ્ય શું છે તેનો વિચાર કર !

Get up fearless ! Expand your manly power or valour ! Dedicate your own quota in the cause of social uplift !

उत्तिष्ठोत्तिष्ठ ! निर्भीकः
स्फारय ! स्फारपौरुषम् ।
समर्पय ! निजं योगं
समाजोत्थानकर्मणि ॥ २९ ॥

ભયને ખંખેરી નાંખ અને એક વીરને છાજે તેમ ઉઠ ! ખડો થા ! અને તારા મહાન્ પૌરુષને પ્રસરાવ ! સામાજિક ઉત્થાનના મહાન્ કાર્યમાં તારો યોગ આપ !

Where-for are you born here ? Reflect over the purpose of life ! Do not waste your valuable life in trifling matters.

किमर्थमयतीर्णोऽसि ?
जीवनार्थं विचिन्तय !
पामरार्थप्रदेशेषु
जीवनं मापयापय ! ॥ ३० ॥

તારૂં અવતરણ અહીં શા માટે થયું છે ? ખ્યાલ કર ! જીવનનો અર્થ વિચાર ! પામર પ્રવૃત્તિઓમાં તારા જીવનને રગદોળ માં !

Date of Issue	Borrower's No.	Date of Issue	Borrower's No.

When revolutionary ideas take hold of the people from all sides, a great hue and cry is sure to be raised And in this very disturbance there lies the seed of their social uplift Assuredly there cannot be birth without pangs

कोलाहलेन महता भवितव्यमेव
क्रान्तिर्यदा भवति खल्वभितः प्रजानाम्।
उत्थानबीजकमिहैव निविष्टमासा-
मुत्पीडनेन हि विना प्रसवोऽपि न स्यात्॥३१॥

પ્રજામાં જ્યારે ક્રાન્તિ પ્રસરે, ત્યારે કોલાહલ થાય જ. એના ઉત્થાનનું બીજ એમાં જ રહ્યું છે. પીડન વગર તો પ્રસવ પણ ક્યાં થાય છે ?

Having washed off mental impurities and aiming at high ideals, being forbearing and modest, contribute your proper quota to put a stop to the growing degradation of society.

मनोमलापासनपूर्वमुच्चाऽऽ-
दर्शः सहिष्णुर्विनयोज्ज्वलः सन् ।
रोद्धुं ददीथा निजयोग्ययोगं
सामाजिकीं दुर्गतिमेधमानाम् ॥ ३२ ॥

અનુદિન સામાજિક દુર્ગતિ વધી રહી છે. તેને રોકવાના કાર્યમાં, તુ પોતે નિર્મલ બની અને ઉચ્ચ આદર્શને સન્મુખ રાખી, સહિષ્ણુ અને વિનીત ભાવે તારો પોતાનો યોગ્ય હિસ્સો આપ !